

WYBORCA – obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, posiadający prawo wybierania czyli czynne prawo wyborcze.

CZYNNE PRAWO WYBORCZE – prawo wybierania przysługujące wszystkim obywatelom, którzy w dniu głosowania kończą 18 lat i nie zostali pozbawieni praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu, czy też ubezwłasnowolnieni prawomocnym orzeczeniem sądu. Może być realizowane jeżeli obywatel zostanie wpisany do rejestru wyborców.

BIERNE PRAWO WYBORCZE – to prawo wybieralności, czyli prawo kandydowania do organów państwowych, samorządowych i Parlamentu Europejskiego. Kandydować do Sejmu mogą osoby, które w dniu głosowania kończą 21 lat, do Senatu osoby, które w dniu głosowania kończą 30 lat i osiadają czynne prawo wyborcze.

REJESTR WYBORCÓW – obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo do głosowania (czynne prawo wyborcze). Można być ujętym tylko w jednym rejestrze wyborców.

Jeśli jesteś zameldowany na pobyt stały, automatycznie zostaniesz ujęty w rejestrze wyborców.

Wpis do rejestru wyborców powoduje wpisanie do spisu wyborców w każdym kolejnych wyborach w miejscu stałego zamieszkania.

Jeśli osoba nie jest zameldowana na pobyt stały lub czasowy, nie jest nigdzie zameldowana, a przebywa pod innym adresem niż adres zameldowania – nie będzie ujęta w rejestrze wyborców, a tym samym nie będzie ujęta w spisie wyborców. Jeżeli osoba taka chce wziąć udział w wyborach musi złożyć pisemny wniosek w urzędzie gminy, na terenie której przebywa o wpisanie do rejestru wyborców.

SPIS WYBORCÓW – spis wszystkich osób, którym przysługuje prawo do głosowania w konkretnym obwodzie głosowania. Sporządza go dla każdego obwodu głosowania wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Wyborca może być wpisany tylko do jednego spisu wyborców. Spis wyborców jest udostępniany do wglądu na pisemny wniosek wyborcy.

Spis wyborców służy do przeprowadzenia głosowania w wyborach, które zostały już zarządzane. Wyborcy, którzy w dniu głosowania będą przebywali poza miejscem zamieszkania mogą wziąć udział w głosowaniu jeżeli dopiszą się do spisu wyborców w miejscu, w którym będą przebywali czasowo.

W dniu wyborów, aby dopisać się do spisu wyborców, wyborca w miejscu swojego pobytu (stałego lub czasowego) składa wniosek w urzędzie gminy najpóźniej na 5 dni przed dniem wyborów. O dopisanie do spisu wyborców. Dopisanie do spisu wyborców umożliwi głosowanie tylko w zarządzonych wyborach.

ZGŁASZANIE KANDYDATÓW NA POSŁÓW - Kandydatów na posłów zgłaszają: 1) komitety wyborcze partii politycznych, 2) koalicyjne komitety wyborcze, 3) komitety wyborcze wyborców.

Kandydatem na posła może zostać osoba, która najpóźniej w dniu głosowania kończy 21 lat. Kandydować można tylko z jednej listy kandydatów i tylko w jednym okręgu wyborczym.

KOMITET WYBORCZY Komitet wyborczy wyborców może zostać utworzony po zebraniu 1000 podpisów obywateli mających prawo wybierania (czynne [prawo wyborcze]). O utworzeniu komitetu należy zawiadomić Państwową Komisję Wyborczą.

Komitety wyborcze mogą w każdym okręgu wyborczym zgłosić jedną listę kandydatów. Lista kandydatów na posłów musi zostać poparta podpisami co najmniej 5000 wyborców, którzy stale zamieszkują na terenie tego okręgu wyborczego, w którym składana jest lista. Listę zgłasza się do okręgowej komisji wyborczej najpóźniej w 40 dniu przed dniem wyborów. Zgłoszenia dokonuje

pełnomocnik komitetu wyborczego lub upoważniona przez niego osoba. Na liście nazwiska kandydatów umieszcza się według kolejności ustalonej przez komitet wyborczy.

Do zgłoszenia listy kandydatów należy dołączyć: 1) oświadczenie o liczbie podpisów wyborców popierających listę razem z wykazem podpisów wyborców popierających listę, 2) pisemną zgodę kandydata na kandydowanie, 3) w stosunku do każdego kandydata urodzonego przed 1 sierpnia 1972 r. urzędowe potwierdzenie, w formie zaświadczenia, w przedmiocie istnienia (nieistnienia) w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej dokumentów organów bezpieczeństwa państwa, dotyczących danej osoby oraz 4) pisemne oświadczenie kandydata o posiadaniu prawa wybieralności.

Po prawidłowym zgłoszeniu listy okręgowa komisja wyborcza rejestruje listę kandydatów.

ZGŁASZANIE KANDYDATÓW NA SENATORÓW - Kandydatem na senatora może zostać obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 30 lat i posiada czynne prawo wyborcze. Kandydować można tylko w jednym okręgu i tylko z jednej listy.

Kandydata na senatora może zgłosić komitet, który na podstawie wcześniejszego zgłoszenia otrzymał postanowienie PKW o jego utworzeniu. W przypadku partii politycznej po wcześniejszym zawiadomieniu PKW o zamiarze zgłaszania kandydatów na senatorów. Kandydatów na senatorów zgłasza się do właściwej okręgowej komisji wyborczej najpóźniej w 40 dniu przed dniem wyborów. Komitet wyborczy może zgłosić w jednym okręgu wyborczym tylu kandydatów, ilu senatorów wybieranych jest w danym okręgu wyborczym (np. jeśli w okręgu wybiera się trzech senatorów to tylu kandydatów może zgłosić).

Zgłoszenie każdego kandydata na senatora musi być poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców stale zamieszkujących w tym okręgu wyborczym, w którym będzie zgłaszany kandydat czyli wyborców wpisanych do rejestru wyborców.

GŁOSOWANIE – odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, w godzinach 7.00 – 21.00. Informacje o siedzibach obwodowych komisji wyborczych oraz lokalach dostępnych dla osób niepełnosprawnych dostępne są na stronach internetowych urzędów gmin i dzielnic, a także wywieszane w miejscach łatwo dostępnych dla wyborców (tablice, słupy ogłoszeniowe, w siedzibach urzędów).

Idąc na głosowanie trzeba mieć przy sobie dokument ze zdjęciem np. dowód osobisty, prawo jazdy, legitymacja funkcjonariusza publicznego. Wyborca okazuje taki dokument obwodowej komisji wyborczej i na tej podstawie otrzymuje karty do głosowania (do Sejmu i do Senatu), potwierdzając ich odbiór własnoręcznym podpisem w spisie wyborców.

Karta do głosowania nie może być uszkodzona (np. naddarta) i musi być opatrzona dwiema pieczęciami – okręgowej komisji wyborczej oraz obwodowej komisji wyborczej.

Na karcie do głosowania oprócz nazwisk kandydatów znajduje się informacja o sposobie głosowania.

Wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce obok nazwiska kandydata na posła ale tylko z jednej listy i tylko na jednego senatora. Następnie wyborca wrzuca kartę do głosowania do urny, która jest przezroczysta, w taki sposób aby strona zadrukowana nie była widoczna dla innych osób.

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA – przysługuje wyborcom o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności oraz wyborcom, którzy najpóźniej w dniu głosowania kończą 60 lat.

Pełnomocnikiem może być jedynie osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, w której mieszka wyborca udzielający pełnomocnictwa. Można być pełnomocnikiem dwóch osób pod warunkiem, że jedną z nich jest członek rodziny.

Pełnomocnikiem nie może być kandydat w wyborach, członek obwodowej komisji wyborczej oraz mąż zaufania.

Sporządzenie pełnomocnictwa jest bezpłatne.

Aby otrzymać dokument pełnomocnictwa należy złożyć wniosek w urzędzie gminy, w którym jest się wpisanym do rejestru wyborów. Wniosek taki można wysłać pocztą. Do wniosku trzeba dołączyć: pisemną zgodę osoby, która będzie pełnomocnikiem, że przyjmuje pełnomocnictwo oraz kopię aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności. Jeżeli wyborca najpóźniej w dniu głosowania kończy 60 lat do wniosku załącza się tylko pisemną zgodę przyjmującego pełnomocnictwo. Sporządzony akt pełnomocnictwa można odebrać w urzędzie gminy lub może zostać przesłany pocztą do wyborcy.

Udzielone pełnomocnictwo może zostać cofnięte najpóźniej na 2 dni przed wyborami.

Zabronione jest udzielanie pełnomocnictwa w zamian za korzyść majątkową lub osobistą. Pełnomocnik nie może pobierać żadnych opłat od osoby udzielającej pełnomocnictwa za głosowanie w jej imieniu.

Głosowanie przez pełnomocnika odbywa się wyłącznie w kraju, z wyłączeniem obwodów odrębnych.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE – przysługuje wyborcom o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wyborcom, którzy podlegają obowiązkowej kwarantannie oraz wyborcom, którzy najpóźniej w dniu głosowania kończą 60 lat.

Głosowanie korespondencyjne odbywa się wyłącznie na terenie kraju, z wyłączeniem obwodów odrębnych. Zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego składa się do komisarza wyborczego (osobiście, telefonicznie lub e-mailem. Do wniosku – zawierającego imię, nazwisko, imię ojca, datę urodzenia oraz numer PESEL – dołącza się oświadczenie o wpisaniu do rejestru wyborców w danej gminie, adres, na który ma być wysłany pakiet wyborczy oraz, jeśli wyborca nie kończy w dniu głosowania 60 lat kopię orzeczenia o niepełnosprawności, a także nakładkę na karty do głosowania w alfabecie Braille'a. Jeżeli zgłoszenie nie spełnia wymogów formalnych komisarz wyborczy wezwie wyborcę do uzupełnienia wniosku.

Nie później niż 6 dni przed dniem wyborów wyborca, który zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego otrzyma pakiet wyborczy składający się z: zaadresowanej koperty zwrotnej, kart do głosowania (do Sejmu i do Senatu), koperty na karty do głosowania, instrukcji głosowania, nakładki na karty do głosowania w alfabecie Braille'a (jeśli o nią wnioskował) oraz oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu.

Pakiet wyborczy może być doręczony do rąk własnych wyborcy. Jeśli doręczyciel nie zastanie wyborcy w domu, zostawi zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia. Drugi termin doręczenia nie może być dłuższy niż jeden dzień.